

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 33/26

Люксембург, 12 март 2026 г.

Решение на Съда по дело C-43/24 | [Шипова]¹

Правна уредба на държава членка, която не позволява промяна на данните за пола на нейни граждани, упражнили правото си на свободно движение, противоречи на правото на Съюза

Българска гражданка е регистрирана при раждането си като лице от мъжки пол с име², единен граждански номер и документи за самоличност, съответстващи на този пол. Понастоящем тя живее в Италия, където е започнала хормонална терапия, и се представя като жена.

Тя сезира българските съдилища с искане да бъде обявена за лице от женски пол и да бъдат променени данните за гражданското ѝ състояние в акта ѝ за раждане. Въпреки медицинските становища и съдебната експертиза, които потвърждават претендираната от нея полова идентичност, искането ѝ е било отхвърлено.

Съгласно националната правна уредба, както се тълкува от Общото събрание на гражданската колегия на Върховния касационен съд на България³, понятието „пол“ трябва да се разбира единствено в неговия биологичен смисъл, като се изключва всяка промяна на данните относно пола, името и единния граждански номер.

Следователно общественият интерес, основан на моралните и/или религиозните ценности на българското общество, има предимство пред интереса на трансполовите лица.

Сезиран със спора, Върховният касационен съд на България изразява съмнение относно съвместимостта на тази правна уредба с правото на Съюза и отправя запитване до Съда.

В решението си **Съдът констатира, че правото на Съюза не допускат правна уредба на държава членка, която не позволява промяна на вписаните в регистрите за гражданско състояние данни относно половата идентичност на гражданин на тази държава членка, който е упражнил правото си на свободно движение и пребиваване в друга държава членка.**

Съдът подчертава най-напред, че макар издаването на документи за самоличност да е от компетентността на държавите членки, при упражняването на тази компетентност те трябва да спазват правото на Съюза.

В това отношение Съдът отбелязва, че несъответствието между изживяваната от дадено лице полова идентичност и данните за пола, които са отразени в личната му карта, може да попречи на упражняването на правото му на свободно движение. Такова несъответствие може да го принуди в много ситуации от ежедневието — по-специално при проверки на самоличността, при трансгранични пътувания или по професионални причини — да разсейва съмнения относно самоличността си или автентичността на официалните си документи. Това положение създава значителни неудобства.

Ограничение на свободното движение обаче е допустимо само ако се основава на обективни съображения от обществен интерес и зачита принципа на пропорционалност в съответствие с правото на Съюза и основните права, гарантирани от Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално правото на зачитане на личния живот. Това право защитава половата идентичност и задължава държавите членки да предвидят ясни, достъпни и ефективни процедури за правното признаване на тази идентичност.

Освен това Съдът констатира, че **правото на Съюза не допуска съд да бъде обвързан от тълкуването на своя конституционен съд, когато то препяства прилагането на правото на Съюза, така както то се тълкува от Съда.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки в рамките на отнесен до тях спор да се обърнат към Съда с въпрос за тълкуването на правото на Съюза или за валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. По него следва да се произнесе националната юрисдикция в съответствие с акта на Съда. Актът на Съда обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст на съдебното решение и евентуално резюмето му](#) се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

¹ Името на настоящото дело е измислено. То не съпада с истинското име на никоя от страните в производството.

² Съставено от собствено, бащино и фамилно име.

³Тълкувателно решение на Върховния касационен съд на България № 2/2020 от 20 февруари 2023 г., което е задължително за всички държавни органи и съдилища. Това решение се основава на решение № 15 от 26 октомври 2021 г. на Конституционния съд на България.